

KẾT QUẢ CHỌN CÂY TRỘI QUẾ TẠI YÊN BÁI VÀ LÀO CAI

Phan Văn Thắng, Tạ Minh Quang, Nguyễn Huy Sơn, Hà Văn Năm, Trịnh Bích Hảo

Trung tâm Nghiên cứu Lâm sản ngoài gỗ

TÓM TẮT

Quế (*Cinnamomum cassia* Presl.) là cây dược liệu quan trọng trong y học cổ truyền cũng như y học hiện đại, do đó đây là loài cây trồng rừng chủ lực ở một số tỉnh miền núi của Việt Nam. Sản phẩm chính của cây quế là vỏ và tinh dầu. Tuy nhiên, năng suất và chất lượng vỏ và tinh dầu quế của các rừng trồng là chưa cao, nguyên nhân cơ bản là giống được sử dụng trong trồng rừng chưa được cải thiện về chất lượng di truyền. Do đó, nghiên cứu chọn giống cây trội có năng suất vỏ và hàm lượng tinh dầu cao là rất cần thiết. Từ các lô rừng trồng quế thuần loài đều tuổi ở các huyện Trấn Yên (Yên Bái), Bắc Hà và Bảo Yên (Lào Cai) đã chọn được 50 cây trội có khả năng sinh trưởng nhanh với khối lượng vỏ, hàm lượng tinh dầu cao, tỷ lệ thành phần chính trans-aldehyt cinamic trong tinh dầu trên 80% và tỷ lệ thành phần coumarin dưới 4%. Trong đó, tại huyện Trấn Yên (Yên Bái) đã chọn được 15 cây trội 30 năm tuổi có khối lượng vỏ khô đạt từ 24,7 - 42,0 kg/cây, vượt trội so với quần thể từ 57,1 - 157,4%; hàm lượng tinh dầu đạt từ 6,7 - 8,3%, vượt trội so với quần thể từ 10,3 - 38,8%. Tại Bắc Hà (Lào Cai) đã chọn được 17 cây trội 34 năm tuổi có khối lượng vỏ khô đạt từ 40,0 - 68,0 kg/cây, vượt trội so với quần thể từ 55,8 - 125,3%; hàm lượng tinh dầu trong vỏ đạt từ 7,0 - 8,1%, vượt trội so với trung bình quần thể từ 10,1 - 24,7%. Tại Bảo Yên (Lào Cai) đã chọn được 18 cây trội 18 năm tuổi có khối lượng vỏ khô đạt từ 10,3 - 13,6 kg/cây, vượt trội so với quần thể từ 28,4 - 79,8%; hàm lượng tinh dầu đạt từ 6,4 - 7,6%, vượt trội so với quần thể từ 13,4 - 24,4%. Các cây trội này đã được Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn các tỉnh Yên Bái và Lào Cai công nhận, đề nghị các cơ quan chức năng địa phương có phương án quản lý các cây trội này để phục vụ công tác nghiên cứu khoa học cũng như phục vụ sản xuất trong giai đoạn trước mắt và tương lai.

Từ khóa: Chọn giống cây trội, quế, Lào Cai và Yên Bái

Keywords: *Cinnamomum cassia*, plus trees selection, Lao Cai and Yen Bai provinces

Results of selecting plus tree *Cinnamomum cassia* in Yen Bai and Lao Cai provinces

Cinnamomum cassia is a mainly forest plant in some mountainous provinces of Vietnam. As an important medicinal plant for both traditional and modern medicines, *C. cassia*'s main products come from bark and essential oils. Therefore, plus tree selection of *C. cassia* is necessary to focus on growth trait, high bark yield and oil content. Lao Cai and Yen Bai provinces have the largest cinnamon growing area in Vietnam. In *C. cassia* pure plantations in Tran Yen district (Yen Bai province), Bac Ha and Bao Yen (Lao Cai province), 50 plus trees with fast growing, high bark weight and content of essential oil in bark, trans-aldehyt cinamic rate of oil more than 80% and coumarin rate less than 4% were selected. In which, dry bark weight of 15 plus trees at the age of 30 years in Tran Yen district (Yen Bai province) ranged from 24.7 - 42.0